

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Інститут сучасного мистецтва

(назва інституту)

Кафедра академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
проф. Делячий Ю.В.

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВО

для здобувачів вищої освіти

спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вимоги до навчальних

02 Культура і мистецтво

**025 Музичне мистецтво
перший (бакалаврський)**

Звукорежисура

за вибором студентів

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2022/2023**
Кількість кредитів ECTS **4**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма підсумкового контролю **Екзамен**
Викладач: канд. пед. наук, доцент,
відмінник освіти України
Грищенко Валентина Іванівна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2021

Розробник: Грищенко Валентина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, відмінник освіти України, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «2» вересня 2021 р.
р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри _____

Босыл. І.В

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «1» вересня 2021 р.

~~Схвалено науково-методичною радою Академії~~

Протокол від «7» вересня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____

(підпис)

 (Чорносець В.Т.)
(прізвище та ініціали)

«7» вересня 2021 року

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни(у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

Дисципліна «Інструментознавство» є вибірковою дисципліною інституту сучасного мистецтва для бакалаврів звукорежисерів з фахової підготовки. Вона покликана сформувати у студентів відповідні знання щодо прадавнього та сучасного інструментарію засобами презентації їх суспільно-творчої місії в музичній культурі українського народу.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 6-ти розділів і передбачає тематику лекційних, практичних занять та самостійної роботи на 4-му курсі у загальному обсягу 120 уод. (4 кредити) .

Взаємозв'язок з нормативними та вибілковими дисциплінами:

Предмет «Інструментознавство» має широкі міжпредметні зв'язки з іншими спеціальними дисциплінами: «Звукорежисура», «Концертна звукорежисура», «Театральна звукорежисура», «Мультимедійні технології», «Цифровий звукозапис», «Композиція та комп'ютерне аранжування», «Музично-інформаційні технології».

2. Мета дисципліни полягає у засвоєнні фахових компетентностей: використання набутих знань у практичній діяльності звукорежисера під час запису музичних інструментів різних складів (від соло до оркестру) у студії звукозапису, або на концерті, та для створення нових звукових образів за допомогою мультимедійних технологій.

3. Завдання (навчальні цілі) :

загальні - розуміти єство і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійку цікавість; здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, необхідної для постановки і рішення професійних задач, професійного і особового розвитку; використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності; самостійно визначати задачі професійного і особового розвитку, орієнтуватися в умовах частой зміни технологій в професійній діяльності; формування компетентностей академічної доброчесності.

фахові - цілісно та грамотно сприймати музичні твори різних жанрів; самостійно аналізувати сольний, оркестровий та ансамблевий репертуар; виконувати теоретичний та виконавський аналіз музичного твору; застосовувати базові знання з побудови, настройки, тембру різних інструментів для вирішення завдань звукозапису в умовах студії інструментів різних складів (від соло до оркестру); застосовувати базові теоретичні знання у процесі пошуку інтерпретаторських рішень для створення концертно-тематичних програм з урахуванням специфіки сприйняття слухачів різних вікових груп; здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу у мережі Інтернет; спроможність застосовувати на практиці знання з новітніх комп'ютерних технологій в музиці.

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання: основи історії та теорії мистецтва в рамках загальноосвітньої школи; основи комп'ютерної грамоти за рівнем 10-го класу загальноосвітньої школи; знати ноти та нотний стан.

2. Вміння: користуватися комп'ютером, налаштовувати програмне забезпечення, грати на музичному інструменті на рівні перших класів музичної школи або володіти іншими видами творчої діяльності (основи роботи в звукових редакторах, музичного монтажу, озвучення відеороликів тощо); використовувати слуховий контроль для застосування теоретичних знань у процесі звукозапису музичних інструментів.

3. Володіння: елементарними навичками щодо роботи із комп'ютером, музичним слухом, слуховою візуалізацією творчих образів, здатністю до креативного мислення, до визначення стилю і жанру твору мистецтва, а також функцій музики, шумів та мови в аудіовізуальних творах.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
ЗК2, 5	2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Форми – лекції, практичні заняття. Технології - особисто орієнтоване навчання, інформаційні технології	контроль умінь і навичок – практична робота; самостійна робота (самоконтроль)	40 %
ЗК12, 14	12. Здатність працювати автономно. 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Форми – лекції, практичні заняття Технології - особисто орієнтоване навчання, інформаційні технології	контроль умінь і навичок – практична робота; самостійна робота (самоконтроль)	15%
	СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції й звукові образи у діяльності звукорежисера.	Форми - лекції, практичні заняття Технології – стимулююче навчання, інформаційні технології	контроль умінь і навичок – практична робота; самостійна робота (самоконтроль)	10%
	СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва, а також розуміти теоретико-історичний контекст художнього твору на основі знання про естетичні цінності та культурні контексти, в яких здійснюється й інтерпретується творчість, інновації та вплив.	Форми - лекції, практичні заняття Технології - диференційоване та проблемно-пошукове навчання	контроль умінь і навичок – практична робота; самостійна робота (самоконтроль)	10 %
	СК5. Здатність використовувати теоретико-практичні знання й термінологію музичного мистецтва та звукорежисури, а також здійснювати технічний і творчий аналіз творів музичного мистецтва у звукозаписі.	Форми – лекції, практичні заняття. Технології – стимулююче навчання, інформаційні технології	контроль умінь і навичок – практична творча педагогічна робота; самостійна робота (самоконтроль)	10 %
	СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	Форми – лекції, практичні заняття. Технології - стимулююче	усне (індивідуальне, групове, фронтальне, комбіноване)	15%

	навчання, інформаційні технології	опитування	
--	---	------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					
РН1. Знати і вміти вирішувати поставлені творчо-технічні завдання.			ДВЗ. 2.1.0 2		
РН2. Застосовувати теоретичні знання та навички в звукорежисерській практичній діяльності, використовуючи знання про теоретичні основи звукорежисури (суб'єктивні та об'єктивні характеристики звучань, натуральні та штучні джерела звуку).					
РН5. Знати принципи виробництва творчого продукту та його подальшого просування.					
РН9. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.					
РН15. Володіти художнім баченням, створювати разом із режисером звукову ідею спектаклю, підбирати необхідні звукові твори, створювати музичний супровід постанов, шоу-програм тощо.					

7. Схема формування оцінки (згідно п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.)

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗР1*: — 10 балів/ 6 балів**.
2. Контрольна робота з тем ЗР2 :— 10 балів/ 6 балів.
3. Самостійне завдання 1: РН 1.2. - 10 балів/ 6 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.3. - 15 балів/ 9 балів.
5. Оцінювання роботи під час практичних занять (ЗР 1): -10 балів/ 9 балів.
6. Оцінювання роботи під час практичних занять (ЗР 2): - 10 балів/ 12 балів.
7. Підсумкова контрольна робота (залік чи екзамен). - 20 балів / 12 балів, 40 балів/ 24 балів.

* ЗР – змістовий розділ.

** максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: диференційований залік, екзамен.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання студента здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях (чи практичних заняттях), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (диференційований залік та екзамен).

Зразки письмових чи творчих контрольних робіт, перелік самостійних завдань, питання та завдання підсумкової контрольної роботи є складовою у Навчально-методичному комплексі з даної дисципліни.

Зміст курсу поділений на 6 змістовних розділів. Кожний змістовий розділ включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу.

До Розділу 1 (ЗР1) входять теми 1 - 5, до Розділу 2 (ЗР2) – теми 6–12, Розділу 3 (ЗР3) – теми 13-21, Розділу 4 (ЗР4) – теми 22-25, до Розділу 5 (ЗР5) – теми 26-34, до Розділу 6 (ЗР6) – теми 35-36.

<u>Змістовий розділ 1,2,3</u>			Підсумкова робота / Екзаменг	<u>Змістовий розділ 3,4,6</u>			Підсумкова робота / Екзамен
80 /60 залікових балів				80/60 залікових балів			
(максимум)				(максимум)			
Самостійна	Практичні заняття	Контрольна		Самостійна	Практичні заняття	Контрольна	
робота		робота		робота		робота	
(виконання			20 балів	(виконання			20 балів
індивідуального			(максимум)	індивідуального			(максимум)
завдання)				завдання)			
30	40	10		30	40	10	
(максимум)	(максимум)	(максимум)		(максимум)	(максимум)	(максимум)	

Умовою допуску до підсумкової роботи (екзамену) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 60 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне виконання самостійних роботи та практичних завдань (презентацій), передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККиМ» від 16 грудня 2015 р.

Екзамен виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (80), має право отримати підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання за результатами контролю. Студенти, які набрали протягом семестру менше 80 балів обов'язково складають екзамен.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова робота / екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>60/60</i>	<i>10/10</i>	<i>70/70</i>
Максимум	80/80	20/20	100/100

Присутність **всіх** здобувачів **вищої освіти** на диференційному на екзамені є обов'язковим.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практ заняття	сам.
Розділ 1. Сімейство мідних духових інструментів				
1	Вступ . Короткі відомості про появу інструментів. Найпростіші інструменти	2		
2	Горни: валторна, натуральна валторна, горн на якому грають збоку, рканг-глінг, шофар, туба Вагнера	1		1
3	Труби: труба, ракушка, труба пікколо, натуральна труба, корнет, альпійський горн, дунг-чен, діджериду, серпент		2	2
4	Корнети: горн, корнет, поштовий ріжок, флюгельхорн		1	2
5	Тромбони: тромбон, тромбон клапанний, сакбут Туби : туба, тенор-туба, сузафон	2		2
Розділ 2. Сімейство струнних інструментів				
6	Арфи: арфа, кора, крар, ірландська арфа, арфа Веракрус, санг-гаук	2		2
7	Лютні: лютня, кітarrоне, бузука, уд, чаранг, балалайка, укулель, пипа, сямісен, мандоліна, банджо, екін, ситар		2	2
8	Акустичні гітари: класична гітара, гітара Торреса, гітара резонатор, 12-ти струнна гітара, гітара з металевими струнами		2	2
9	Електрогітари: електрогітара, електрогітара Лес Пол, напівакустична гітара, гітара педальна Бас-гітари (бас гітара, безладова бас гітара, бас гітара Штейнбергера).	2		2
10	Цитри: цитра, кото, валіна, вина, молоточкові цимбали, Аппалачські цимбали, кін, венгерські цимбали.		1	2
11	Скрипки: скрипка, віола, андалузський ребаб, шарманка, ерху, хардінгфеле, ребек, сарангі, каманч	2		2
12	Віолончелі: віолончель, контрабас, віола.		2	2

Розділ 3. Сімейство дерев'яних духових інструментів

13	Саксофони: саксофон-тенор, саксофон-альт, саксофон-баритон, саксофон-сопрано	2		2
14	Гобой: гобой, санай, алгаїта, англійський ріжок, сона, хічіріки, зурна, шома, крамхорн		2	2
15	Флейта: флейта, носова флейта, флейта пікколо, ней, ді, окаріна, флейта пана, одноклавішна флейта, кена, дудка фіфе, шакухачі	1		2
16	Рекордер: (блок-флейта): рекордер, двожніч, флажолет, свистулька		1	2
17	Кларнет: кларнет, бас кларнет, бассетгорн, пунгі, діпл, шалмей, зуммара, лаунедас	2		2
18	Фагот: фагот, контрафагот, куртал		1	1
19	Волинки: шотландська волинка, дуда, мала нортумбрійська волинка, зукра, італійська волинка.	1		2
20	Акордеон: клавішний акордеон, концертіна, кнопочний акордеон.		2	2
21	Губна гармошка: губна гармошка, шенг, каен.	1		1
Розділ 4. Сімейство клавішних інструментів				
22	Піаніно: рояль, фортеп'яно, електропіаніно, піаніно, електронне піаніно.	2		2
23	Клавесини: клавесин, клавікорд, спінет, клавінет.		1	2
24	Органи: орган, фісгармонія, електричний орган, електронний орган.		2	2
25	Синтезатори: синтезатор, електроклавішник, цифровий семплер.	2		2
Розділ 5. Сімейство ударних інструментів				
26	Литаври: литаври, нацара, табла.	1		1
27	Барабани: стальний барабан, мрданга, конга, одайко, бонго калагу, гатам		2	2
28	Барабани: атумпан, дьямба, дарабукка, кика, кенданг, литаври, коцузумі		2	2

29	Бубни: тамбурин, барабан трещітка, бубен шамана. Ксилофони: ксилофон, челеста, гlockеншпіль, марімба, гендер, бало, виброфон	1		2
30	Кастаньєти: кастаньєти, хлист, латиноамериканські палички Варгани: варган, дерев'яний варган, бамбуковий варган, мбіра		1	1
31	Тарелки: тарілка, манджира, цилімаца. Трещітки та погременушки: маракас, секере, сіструм, турецький полумісяць, бубонці, англунг	1		2
32	Перкусії (скрепери): трещітка, гуіро. Дерев'яні колоди: колода с резонуючим жолобом, муі, двухтонова колода, дерев'яна колода		1	2
33	Гонги: там-там, гонг- агенг, бонанг. Дзвони-підвіски: дзвони трубчаті оркестрові, дзвони підвіски, трикутник, куга, ручний дзвіночок	2		2
34	Ударні установки: акустична ударна установка, електронна ударна установка.		1	2
Розділ 6. Українські народні інструменти				
35	Історичний огляд українського музичного інструментарію.	1		1
36	Українські народні інструменти: цимбали, бандура, сопілка, сурма, козацька труба, кобза		2	2
	ВСЬОГО	120	28	64

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій –28 год.

Практичні заняття – 28 год.

Самостійна робота - 64 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна література (Базова):

1. Д.Блюм. Краткий курс инструментоведения. Москва: Музгиз,1947.
2. Князева Н.А. Инструментоведение. Учебное пособие. Кемерово: КемГИК, 2015.
3. Кожухарь В.И. Инструментоведение: симфонический и духовой оркестры. Учебное пособие. Санкт-Петербург, 2004.
4. Кучерюк В.Ф. Грає оркестр народних інструментів . Навчальний посібник. Ред.вид. відділ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки. Львів, 2005.
5. Панайотов А. Ударные инструменты в современном оркестре. Москва,1973.
6. Чулаки М. Инструменты симфонического оркестра. Учебное пособие. Санкт-Петербург, 2004.

Додаткова:

1. Барсова І. Книга про оркестр. Київ.: Музична Україна, 1981.
2. Берсзовчук Л. Музыка и мы. Санкт-Петербург, 1995.
3. Вартаиян И. Звук.Слух.Мозг. Ленинград, 1981.
4. Вертков К., Благодатов Г., Язовицкая Э. Атлас музыкальных инструментов народов СССР. Москва, 1959.
5. Володин А. Электромзыкальные инструменты. Москва, 1979.
6. Гуменюк А.І. Українські музичні інструменти. Київ: Наук. думка, 1967.
7. Дмитриев Г. Ударные инструменты: трактовка и современное состояние. Москва, 1973.
8. Зеленский Д. Итальянские смычковые инструменты. Полтава, 1886.
9. Иванов П. Оркестр українських народних інструментів. Київ: Муз. Україна, 1981.
10. Корній Л. Історія української музики у 2-х ч. : Київ-Харків - Нью-Йорк., 1996, 1998.

10. Додаткові інформаційні ресурси:

1. <http://library.nakkkim.edu.ua> – електронний каталог НАКККіМ.
2. <http://www.belcanto.ru> – Сайт про класичну музику, оперу і балет.
3. www.musicfancy.net – Теорія музики, історія музики, аналіз музики.

Комп'ютерні програми

1. Шедевры музыки. CD. Москва: Кирилл и Мефодий, 1998.
2. Musical instruments. CD.-N.-V.: Microsoft Acorporation, 1992.